

ЈЕРЕМИЈА Д. МИТРОВИЋ

ЂОРЂЕ СП. РАДОЈИЧИЋ

19. VIII 1905 – 28. I 1970., Београд

Ђорђе Сп. Радојичић припада кругу српских историчара који су наставили рад својих учитеља Јована Радоњића, Станоја Станојевића, Владимира Ђоровића, Николе Вулића и осталих утемељивача наше модерне историографије. Поред питања из политичке историје, Радојичић је обрадио низ питања из наше културне историје, посебно историје наше старе књиге и наше старе књижевности. Љубав према писаној речи као историјском извору делом је била узрок Радојичићевом службовању у Народној библиотеци у Београду, чији је и руководилац био у тешким данима после пожара 1941. године. Та Радојичићева љубав према књизи и тај његов рад у Народној библиотеци обавезује нас да кажемо о њему коју реч више и у *Библиотекару*.

Рођен од оца професора Велике школе и правног писца, Ђорђе Радојичић се од ране младости развијао у кругу интелектуалаца и научних радника и то му је у великој мери одредило пут кроз живот. Он је завршио Филозофски факултет Београдског универзитета – група историјских наука 1929. године, а још је 1926. године, као студент, почео да објављује своје прве научне прилоге. На семинарима професора Станојевића и Ђоровића он је водио не оне уобичајене студентске дискусије, већ праве научне расправе. Као студент био је секретар Института за скупљање историјских извора 1908 – 1918, који се налазио на Филозофском факултету у Београду, а у исто време био је књижничар у Српском семинару – одељење за историју. После дипломског испита постао је асистент у истом семинару, до 1933. године, а налазећи се у истом раздобљу две године у иностранству (Швајцарка и Немачка). И уместо да настави започету каријеру и започети рад у Српском семинару, због неких личних неспоразума Радојичић је напустио Универзитет и прешао у народну библиотеку у Београду. У библиотеци је до рата и поред редовних послова имао доста услова за научни рад, а нарочито му је било могуће да се

најшире упозна са нашим средњовековним рукописима и историјским изворима. Међутим, рат и спаљивање Библиотеке 1941. године умногоме су тицали на даљи Радојичићев рад. Пре свега, пожар је прогутао све старе историјске изворе који су највише привлачили Радојичићеву пажњу, а усто је био постављен за вршиоца дужности управника Библиотеке са задатком да ради на обнови спаљеног књижног фонда. На овом послу Радојичић је остао до 1943. године, у време када су Библиотеци пристизали многобројни поклони са свих страна, када је нову васкрслу Библиотеку требало средити, нови књижни фонд евидентирати и, нада све, борити се за просторије ради смештаја прикупљених књига. Каква је ситуација била баш у погледу просторија, најбоље илуструје чињеница да је Радојичић морао личном интервенцијом да задржава Немце да из Светосавског дома не избаце књиге библиотеке насред улице. Овакви поступци према Библиотеци доводили су га у сукоб са надлежним министром и, најзад, био је уклоњен из Библиотеке. После ослобођења на кратко време вратио се у Библиотеку, да 1945. године буде пензионисан.

У масовном прикупљању књига после пожара Радојичићу је помогао и знатан број интелектуалаца волонтера, које је окупио на једном тако значајном послу.

Ускоро после пензионисања Радојичић се ипак враћа у службу и јавни живот и напредује овим редом: од 1947 до 1948. ради у Институту за комунална питања Министарства комуналних послова Србије; од 1948 до 1951. је научни сарадник Института за проучавање књижевности САНУ, а потом до 1954. професор Више педагошке школе у Београду; са овог места одлази за редовног професора Филозофског факултета у Новом Саду, где је 1967. сачекао пензију.

Почев од 1949. године Радојичић је одржао низ курсева из области ћирилске палеологије и епиграфике. Своје знање из ове области стално је проширивао, при чему су му нарочито помогле научне посете нашим спремиштима старих рукописа, затим посете Хиландару (1952, 1953), Софији (1957), Ватикану (1958, 1959), Москви (1964) и Паризу (1965).

Ценећи научни рад Ђорђа Радојичића, САНУ га бира 1955. године за дописног, 1965. године за редовног члана.

Идући за својим интересовањем на пољу историјске науке, Ђорђе Радојичић је написао око 300 мањих и већих научних радова. Без обзира да ли обрађује проблеме у вези са каквим средњовековним догађајем, или извлачи из мрака коју историјску личност, или даје какве нове интерпретације, или осветљава који историјски податак, стари рукопис – Радојичић се увек труди да пође од извора. За библиотечке раднике и за све који се баве питањем писма и књиге, свакако, посебну вредност имају Радојичићеви радови из области наше старе књижевности.

Своје радове Радојичић је штампао у бројним часописима: *Српски књижевни гласник*, *Прилози за књижевност, историју, језик и фолклор*, *Гласник Историјског друштва у Новом Саду*, *Наш језик*, *Јужнословенски филолог*, *Богословље*, *Историјски гласник*, *Старинар*, *Савременик*, *Дело*, *Књижевност и језик*, *Летопис Матице српске*, *Зборник Матице српске*, *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду* итд. Овде треба додати и стране часописе: *Byzantion*, *Byzantinoslovica*, *Südost – Forschungen*, *Gutenberg – Jahrbuch* и др. Сарађивао је и у разним листовима. Но, нарочито подвлачимо Радојичићеву сарадњу у *Гласнику Народне библиотеке пред рат (1940)* и у *Библиотекару*, у коме је изишло више Радојичићевих прилога. Посебно се истичу два Радојичићева дела: *Антологија старе српске књижевности (1960)* и *Развојни лик старе српске књижевности. – Текстови и коментари (1962)*.

Кад се буде у целини оцењивао рад Ђорђа Сп. Радојичића, неоспорно, на најистакнутијем месту биће његово залагање да уништена Народна библиотека прикупи и сачува неизмерно књижно благо, на коме се даље изграђивао књижни фонд Библиотеке, благо које добрим делом треба да потпуни оно што је окупатор уништио.